

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Kučery a soudkyň JUDr. Ireny Sekavové a Mgr. Kláry Obrtlíkové v právní věci

žalobce: **MUDr. J. N.**, narozen [redacted]
bytem [redacted]
zastoupen advokátkou Mgr. et Bc. Martinou Lukschovou
sídlem Kpt. Jaroše 317/24, 276 01 Mělník

proti
žalované: [redacted] nemocnice [redacted]
IČO: [redacted]
sídlem [redacted]
zastoupena advokátkou Mgr. Petrou Radzovou
sídlem Vodičkova 709/33, 110 00 Praha 1

o zaplacení 480 568 Kč s příslušenstvím, o odvolání účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 10. 9. 2020, č. j. 21 C 30/2018 - 222

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. mění tak, že se žaloba na zaplacení 480 568 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 100 000 Kč od 17. 4. 2018 do zaplacení a úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 380 568 Kč od 13. 6. 2020 do zaplacení zamítá**
- II. Ve výroku II. se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje.**
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 80 666 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám právní zástupkyně žalované.**

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

- IV. Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení 100 695 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalované.**
- V. Žalobce je povinen zaplatit náhradu nákladů řízení státu České republiky – Okresnímu soudu v Kladně ve výši 52 015,15 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Kladně (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 10. 9. 2020, č. j. 21 C 30/2018 – 222, stanovil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 480 568 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 100 000 Kč od 17. 4. 2018 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 380 568 Kč od 13. 6. 2020 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Výrokem II. zamítl žalobu co do úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částek a za období v tomto výroku specifikovaných. Výrokem III. stanovil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení 119 141 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce. Výrokem IV. stanovil žalované povinnost zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kladně náklady řízení 52 015,15 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Předmětem řízení byl nárok žalobce na odměnu za práci vykonanou pro žalovanou v období od 1. 1. 2016 do 30. 4. 2018 na základě dohody o pracovní činnosti uzavřené mezi účastníky dne 15. 12. 2015. Soud prvního stupně uzavřel, že dohoda o pracovní činnosti uzavřená mezi účastníky, jejímž předmětem je výkon ústavní pohotovostní služby žalobce pro žalovanou, definovaný jako „soubor činností a výkon práce lékaře ve zvláštním časovém režimu dle pokynů zaměstnavatele v místě výkonu – urologické oddělení“, se sjednanou výší odměny, je neplatným právním jednáním, neboť předmětem dohody o pracovní činnosti je stejný druh práce jako vykonával žalobce u žalované na základě pracovní smlouvy, tedy lékař, bez ohledu na to, v jakém režimu tuto práci konal. Vzájemně poskytnuté plnění účastníků (když žalobci bylo za práci odvedenou na základě této dohody ze strany žalované plněno v rozsahu sjednané výše odměny) posoudil jako bezdůvodné obohacení, které s odkazem na ustanovení § 331 zákoníku práce, není žalobce jako zaměstnanec povinen vydat. Námitku žalované, že žalobci bylo za odvedenou práci poskytnuto ze strany žalované finanční plnění ve výši sjednané v dohodě o pracovní činnosti, posoudil soud prvního stupně jako námitku započtení, které však nelze vyhovět, neboť by tím soud napomohl obcházení zákoníku práce, jehož smyslem je modifikací eliminovat právě takto sjednaná neplatná jednání. Soud prvního stupně tedy uzavřel, že žalobce má nárok na odměnu za odvedenou práci vykonanou na základě dohody o pracovní činnosti, a to ve výši, jaká by mu za uvedený rozsah práce náležela dle podmínek pracovní smlouvy uzavřené mezi účastníky. Výše byla stanovena znaleckým posudkem znalkyně Mgr. Ing. Dagmar Christophové. Úroky z prodlení byly soudem prvního stupně přiznány ode dne, kdy se žalovaná o bezdůvodného obohacení dozvěděla, tedy v případě částky 100 000 Kč (původní předmět žaloby) ode dne doručení předžalobní výzvy žalované a z částky 380 568 Kč (rozšíření žaloby v průběhu řízení) ode dne, kdy byl návrh na změnu žaloby žalované doručen.
2. Proti tomuto rozsudku podali odvolání oba účastníci, když žalovaná napadla rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. a závislých nákladových výrocích III. a IV.; žalobce podal odvolání proti zamítavému výroku II.
3. Žalovaná v odvolání nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně, pokud jde o neplatnost dohody o pracovní činnosti uzavřené mezi žalobcem a žalovanou. Předmětem dohody o pracovní činnosti byly úkony prováděné žalobcem jako lékařem v rámci ústavní pohotovostní služby, což je odlišný druh činnosti od běžné zdravotní péče. Jedná se tedy o jinou povahu činností, v jiném časovém rozmezí než je dáno výkonem práce na základě pracovní smlouvy. I pro případ, že by dohoda o pracovní činnosti byla neplatným právním jednáním, poukazovala na to, že žalobci za práci vykonanou podle dohody o pracovní činnosti, bylo vyplaceno finanční

plnění, které je plněním dle platné pracovní smlouvy, avšak vyplacené z jiného právního důvodu. V tomto směru poukazovala na chybný postoj soudu prvního stupně, který odmítl zohlednit již žalovanou vyplacené finanční částky jako odměnu za práci vykonanou na základě dohody o pracovní činnosti. Žalobce naopak obdržel fakticky vyšší částku než na jakou by měl nárok podle pracovní smlouvy, což potvrzuje, že výkon práce na základě dohody o pracovní činnosti byl pro žalobce výhodnější. Uplatnila námitku nepoctivosti podle § 6 občanského zákoníku, kdy žalobce požaduje zaplacení mzdy za práci, kterou již od žalované jako zaměstnavatele obdržel. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. změnil a žalobu zamítl.

4. Žalobce podal odvolání proti zamítavému výroku II., kdy mu nebyly přiznány úroky z prodlení z jednotlivých jím označených finančních částek za jednotlivé měsíce období od 1. 1. 2016 do 30. 4. 2018. Poukazoval na to, že nároky žalobce z neplatného právního úkonu (dohody o pracovní činnosti) jsou bezdůvodným obohacením, které fakticky představuje mzdu za přesčasové hodiny podle pracovní smlouvy. Jedná se tedy o mzdu za jednotlivé měsíce kalendářních roků trvání pracovního poměru žalobce u žalované, kdy za stavu, že v pracovní smlouvě nebyla stanovena splatnost mzdy, dochází ke splatnosti ke konci kalendářního měsíce, a za tohoto stavu by mu měly být přiznány úroky postupně dle splatnosti mzdy za jednotlivé měsíce. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. změnil a i v tomto rozsahu žalobě vyhověl.
5. K odvolání žalované se vyjádřil tak, jako již v řízení před soudem prvního stupně, kdy předmětem dohody o pracovní činnosti byly práce stejného druhu, jako dle pracovní smlouvy, tedy práce lékaře, pouze v jiném časovém režimu, tedy v odpoledních a nočních hodinách, dále o víkendech a ve státní svátky. Za tohoto stavu se tedy jedná o absolutně neplatné právní jednání, a povinnost zaměstnance vydat zaměstnavateli bezdůvodné obohacení získané plněním z neplatného pracovněprávního jednání, je modifikována ve prospěch zaměstnance ustanovením § 331 a § 19 odst. 2 zákoníku práce. Žalobce tak není povinen plnění vyplacené mu žalovanou na základě dohody o pracovní činnosti vydat, a proto nemůže o toto plnění být snížen jeho nárok na mzdu a příplatek za práci přesčas vykonanou pro žalovanou. Za tohoto stavu nelze uplatnit ani vzájemný zápočet, neboť žalovaná nemá za žalobcem žádnou pohledávku. K uplatnění námitce nepoctivosti žalovanou v odvolání poukazoval na to, že to byla právě žalovaná, kdo s žalobcem uzavřel neplatnou dohodu o pracovní činnosti.
6. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a dospěl k závěru, že odvolání žalované je důvodné.
7. Odvolací soud rozhodl o odvolání účastníků rozsudkem (v pořadí prvním) ze dne 20. 4. 2021, č. j. 23 Co 29/2021 - 261. Ztotožnil se se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně, tedy, že žalobce byl u žalované zaměstnán na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 15. 12. 2015 ve znění dodatku ze dne 24. 11. 2016, se sjednaným druhem práce - lékař bez výkonu ústavní pohotovostní služby, se dnem nástupu 1. 1. 2016 a místem výkonu práce v [redacted] nemocnici [redacted]. Fakticky žalobce vykonával práci lékaře na oddělení urologie. Dne 15. 12. 2015 uzavřel žalobce s žalovanou dohodu o pracovní činnosti na dobu neurčitou od 1. 1. 2016, na základě které se zavázal vykonávat pro žalovanou ústavní pohotovostní službu, definovanou v dohodě jako „soubor činností a výkon práce lékaře ve zvláštním časovém režimu dle pokynů zaměstnavatele v místě výkonu – urologické oddělení“. Odměna za vykonanou práci byla dohodou o pracovní činnosti stanovena v pracovní dny částkou 231 Kč za hodinu, ve dnech pracovního volna a klidu 318 Kč za hodinu a ve svátcích 371 Kč za hodinu. Žalobci byla za práci vykonanou na základě pracovní smlouvy vyplacena mzda v celkové výši 1 034 435 Kč hrubé mzdy, hrubá odměna za práci vykonanou dle dohody o pracovní činnosti činila 499 536 Kč (toto potvrzeno znaleckým posudkem a Mgr. Ing. Dagmar Christophové). Znalkyní ustanovenou soudem prvního stupně, Mgr. Ing. Dagmar Christophovou, znalkyní z oboru ekonomika –

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

odvětví účetnictví evidence, mzdy, bylo určeno, že nárok žalobce na odměnu za práci vykonanou dle dohody o pracovní činnosti, by v případě posouzení rozsahu fakticky odpracovaných hodin podle pracovní smlouvy žalobce činil 480 568 Kč hrubého za dobu trvání pracovního poměru žalobce u žalované.

8. Odvolací soud však neshledal správné právní posouzení věci soudem prvního stupně, který dohodu o pracovní činnosti uzavřenou mezi účastníky dne 15. 12. 2015 posoudil ve smyslu ustanovení § 34b odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve spojení s ustanovením § 588 zákona č. 89/2014 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), jako neplatné právní jednání. Uzavřel, že právní jednání spočívající v uzavření dohody o pracovní činnosti mezi účastníky dne 15. 12. 2015, je simulovaným právním jednáním, kterým mělo být zastřeno jiné právní jednání, tedy pracovní smlouva. Vzhledem k tomu, že žalobci bylo fakticky vyplaceno na hrubé odměně 499 536 Kč, a na základě pracovní smlouvy by žalobci náležela za vykonanou práci dle dohody o pracovní činnosti mzda ve výši 480 568 Kč hrubého, dostalo se žalobci plnění, jaké by mu dle disimulovaného právního jednání, tedy pracovní smlouvy, náleželo. Za tohoto stavu odvolací soud neshledal nárok uplatněný žalobou důvodný.
9. Rozsudek odvolacího soudu byl rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 3. 2023, č. j. 21 Cdo 1929/2021 – 288, zrušen a věc vrácena Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Dovolací soud neshledal správným právní posouzení odvolacího soudu, že právní jednání spočívající v uzavření dohody o pracovní činnosti mezi účastníky dne 15. 12. 2015 je simulovaným právním jednáním, kterým mělo být zastřeno jiné právní jednání, a to pracovní smlouva. Pro takový závěr nebyla dle závěru dovolacího soudu učiněna odvolacím soudem skutková zjištění, na jejichž základě by bylo možné usuzovat, že účastníci při uzavření dohody o pracovní činnosti měli společný úmysl předstíraným založením pracovněprávního vztahu z dohody o pracovní činnosti zastírat založení dalšího (souběžného) pracovního poměru, když naopak ze skutkových zjištění vyplývá, že účastníci uzavřeli dohodu o pracovní činnosti za účelem dosažení toho, aby doba odpracovaná žalobcem při výkonu práce lékaře na ústavní pohotovostní službě nebyla zahrnována do jeho pracovní doby při výkonu práce lékaře mimo ústavní pohotovostní službu, a tím i do práce přesčas.
10. Odvolací soud po zrušení v pořadí prvního rozsudku (vázán závazným právním názorem dovolacího soudu) vycházel nadále ze shodných skutkových zjištění soudu prvního stupně. Právně věc posoudil v souladu s právní úpravou účinnou vzhledem k době, kdy byla dohoda účastníků o pracovní činnosti uzavřena (15. 12. 2015), a to zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění účinném do 30. 6. 2016, a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 29. 12. 2016 (dále „o. z.“).
11. Podle ustanovení § 34b odst. 2 zákoníku práce, zaměstnanec v dalším základním pracovněprávním vztahu od téhož zaměstnavatele nesmí vykonávat práce, které jsou stejně druhově vymezeny. U zaměstnavatele, jímž je stát, platí věta první jen tehdy, jedná-li se o výkon práce v téže organizační složce státu. Tak jak odvolací soud uvedl ve svém předchozím rozsudku, ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že předmětem pracovní smlouvy i dohody o pracovní činnosti, které účastníci uzavřeli dne 15. 12. 2015 je shodný druh práce, tedy výkon práce lékaře, na stejném oddělení žalované, urologii, a pouhá skutečnost, že v obou právních jednáních byl sjednán jen jiný časový rozsah činnosti, nečiní toto jiným druhem práce či činnosti. Za tohoto stavu je nepochybné, že vůlí obou účastníků bylo sjednání pouze dalšího časového rozsahu totožné činnosti žalobce pro žalovanou, než jak bylo stanoveno v pracovní smlouvě. Takové právní jednání je zcela v rozporu se shora citovaným ustanovením § 34b odst. 2 zákoníku práce s úmyslem obejít kogentní ustanovení zákoníku práce o pracovní době, přesčasové práci a jejím odměňování. Takovým právním jednáním došlo k narušení veřejného pořádku a dohoda o pracovní činnosti je absolutně neplatným právním jednáním ve smyslu ustanovení § 588 o. z. Absolutní neplatnost znamená neplatnost právního jednání od samého počátku a hledí se na něj, jako by nikdy nevzniklo. Podle ustanovení § 2991 o. z je upraveno bezdůvodné obohacení tak, že

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil (odst. 1). Bezdůvodně se obohatí, zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty, nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám (odst. 2). Zákoník práce obsahuje zvláštní úpravu bezdůvodného obohacení ustanovením § 331, dle kterého zaměstnavatel může na zaměstnanci požadovat vrácení neprávem vyplacených částek jen, jestliže zaměstnanec věděl nebo musel z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně určené nebo omylem vyplacené, a to do tří let od jejich výplaty.

12. Za stavu, kdy předmětná dohoda o pracovní činnosti je neplatným právním úkonem, avšak při existenci platné pracovní smlouvy, kdy mezi účastníky bylo nesporné, že žalobce pro žalovanou faktickou činnost vykonával, nesporný byl i rozsah takto vykonané činnosti, je třeba na činnost vykonanou žalobcem nad rozsah stanovený pracovní smlouvou třeba nahlížet jako na činnost vykonanou dle pracovní smlouvy, avšak s posouzením jako přesčasové práce. Žalované by tedy vzniklo na úkor žalobce bezdůvodné obohacení ze shora neplatného právního jednání ve výši odměny, na kterou by žalobce měl (s přihlédnutím k přesčasové práci) nárok dle pracovní smlouvy. V řízení nebylo mezi účastníky sporné, v jakém rozsahu bylo žalobci žalovanou poskytnuto za tuto činnost finanční plnění, které bylo dále shodně stanoveno i znaleckým posudkem. Dle závěru znalkyně by žalobci za činnost vykonanou fakticky v rozsahu dle dohody o pracovní činnosti, pokud by byla vykonávána dle pracovní smlouvy, náležela mzda ve výši 480 568 Kč hrubého. Žalobci bylo fakticky vyplaceno na hrubé odměně 499 536 Kč. Za tohoto stavu tedy odvolací soud uzavírá, že nedošlo na straně žalované k bezdůvodnému obohacení a žalobou uplatněný nárok tedy není důvodný.
13. Ze všech shora uvedených důvodů proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil a žalobu v tomto rozsahu zamítl. V zamítavém výroku II. byl rozsudek soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. jako správný potvrzen.
14. Vzhledem k tomu, že byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, rozhodl odvolací soud v souladu s ustanovením § 224 odst. 1, 2 o. s. ř. znovu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně.
15. V řízení před soudem prvního stupně byla v plném rozsahu úspěšná žalovaná, která má podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů. Náklady žalované představuje odměna právního zastoupení za devět úkonů právní služby, a to za šest úkonů (příprava a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě, účast u tří jednání soudu, vyjádření ke znaleckému posudku) po 5 100 Kč (z předmětu řízení 100 000 Kč) podle § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, za tři úkony (písemné vyjádření k rozšířené žalobě a účast u dvou jednání soudu) po 10 260 Kč (z předmětu řízení 480 568 Kč), devět režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 1, 4 advokátního tarifu, náhrada cestovného k jednání soudu prvního stupně z místa sídla právní zástupkyně žalované na trase Praha - Kladno a zpět v celkové výši 586 Kč a náhrada za ztrátu času za 20 zameškaných půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 advokátního tarifu a 21 % DPH ve výši 14 000 Kč. Celková výše nákladů žalované v řízení před soudem prvního stupně činí 80 660 Kč.
16. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř., a v odvolacím řízení plně úspěšné žalované přiznal náhradu nákladů řízení. V odvolacím řízení žalované vznikly náklady za zaplacený soudní poplatek z odvolání (24 029 Kč) a náklady na právním zastoupení sestávající z odměny za dva úkony právní služby (písemné odvolání, účast u jednání odvolacího soudu) po 10 260 Kč podle § 7 advokátního tarifu, dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1, 4 advokátního tarifu, a to před rozhodnutím dovolacího soudu. Dále po rozhodnutí dovolacího soudu odměna za tři úkony právní služby (písemné vyjádření ve věci a účast u dvou jednání odvolacího soudu) po 10 260 Kč, tři režijní

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

paušály po 300 Kč, a 21 % DPH ve výši 11 188 Kč. Náklady odvolacího řízení představují i náklady řízení dovolacího, a to odměna za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání) po 10 260 Kč, jeden režijní paušál 300 Kč a 21 % DPH 2 218 Kč. Celková výše nákladů odvolacího řízení žalované tedy činí 100 695 Kč.

17. V řízení před soudem prvního stupně vznikly náklady státu za vyplacené znalečné ve výši 52 015 Kč. V souladu s ustanovením § 148 odst. 1 byla povinnost k náhradě takto vzniklých nákladů ustanovena v řízení neúspěšnému žalobci.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Kladně za podmínek ustanovení § 237 o. s. ř.

Praha 12. prosince 2023

JUDr. Tomáš Kučera, v. r.
předseda senátu